

rozh. čís. 4391 sb. n. s.). Bylo proto třeba určitě zjistiti, zda se žalobci zdařil či nezdařil důkaz o tom, že nesouložil s nynější svou manželkou před sňatkem v kritické době, a rozhodnouti s tohoto hlediska, zda má býti navržený důkaz výsledkem stran proveden.

Čís. 11041.

Mělo-li podle odesílatelova příkazu býti zboží vydáno jen proti dobírce, nesplnil zasílatel převzatý příkaz tím, že ho přenesl na mezizasílatele, nýbrž bylo další jeho povinností, by měl vybrání dobírky v patrnosti a předsevzal případné další úkony a by prokázal, že i tuto povinnost splnil tak, jak se sluší na řádného obchodníka.

(Rozh. ze dne 1. října 1931, Rv I 854/30.)

Odesílatel domáhal se na zasílateli náhrady škody zaviněné stranou žalovanou tím, že zásilku k odeslání jí na firmu Ch. odevzdanou, již měla podle odesílatelova příkazu vydati jen proti zaplacení dobírky, vydala, aniž by stanovený peníz dobrala. Procesní soud prvního stádu uznal podle žaloby. Důvody: O ručení zasílatele jedná obchodní zákon ve čl. 380 obch. zák., který předpisuje, že zasílatel ručí za všechnu škodu, jež vzejde opomenutím péče řádného kupce při přijetí a uschování zboží, při volbě povozníků, plavců, nebo mezizasílatelů, a vůbec při výkonu převzatého zasílání zboží. Zasílatel má dokázati, že tuto péči vynaložil. Podobné případy řešil nejvyšší soud v rozhodnutích sb. čís. 3268 a 3440. Podle rozhodnutí čís. 3268 použil-li zasílatel mezizasílatele, sděliv mu příkaz odesílatelův, by předal zboží adresátovi jen proti zaplacení kupní ceny, není dále práv, že příkaz nebyl vykonán, leč by mu bylo lze vytknouti nedostatek péče při výběru mezizasílatele. Podle rozhodnutí čís. 3440 mezizasílatel, jenž vydal zboží bez zaplacení dobírky, ač mu bylo výslovně přikázáno vydati je proti vybrání dobírky, ručí zasílateli za škodu tím způsobenou, neboť musí bezpodmínečně šetřiti imperativních instrukcí zasílatelům mu daných a, kde by úchytku v zájmu svého mandanta pokládal za nutnou, musí mu nejprve podati zprávu a vyžádati si nové instrukce. Ručení mezizasílatele a firmy B. straně žalované jako zasílateli by podle tohoto rozhodnutí bylo nepochybné. Smluvními stranami zasílatelské smlouvy o dopravě bedny zboží z Prahy do Osla, jež jest základem právního nároku v tomto sporu uplatňovaném, jsou nepochybně strany sporu. Firma B. spornou zásilku pojistila proti omylům při výkonu zasílatelského příkazu a premii pojišťovací 0.10 NK (t. j. asi 94 Kč) si od příjemce zboží inkasovala. Vznikl jí tudíž, ježto nastal pojištěný případ, nárok proti pojišťovně. Obsah tohoto nároku a osoby zavázané není straně žalované tím méně žalobci znám. Zasílatel a v souzeném případě mezizasílatel podle názoru soudu bez zvláštní žádosti není povinen, by bez odkladu sdělil odesílateli (zasílateli) osobu pojišťovatele a obsah pojišťovacích podmínek. Tato povinnost nastala však, jakmile se udál pojištěný případ. V souzeném při-

padě byl podle názoru soudu povinen mezizasílatel, jakmile zboží bylo vydáno bez vybrání dobírky, a stalo se mu známým, že kupní cena vydaného zboží nebyla odesílateli vyplacena a že tak nastal případ pojištěný, ihned zasílateli oznámiti osobu pojišťovatele a obsah pojišťovacích podmínek, a bylo dále povinností zasílatele, chtěl-li splniti péči řádného kupce, by si v tom směru opatřil od mezizasílatele potřebné informace a je žalobci oznámil. Jinak nelze míti za to, že splnil péči řádného kupce při převzatém výkonu zasílání zboží vůbec (čl. 380 obch. zák.). Žalovaná strana si však tuto informaci od mezizasílatele neopatřila a ji žalobci neoznámila a nezachovala tudíž podle názoru soudu při výkonu převzatého zasílání zboží předepsanou péči řádného kupce a jest tudíž žalobci zodpovědna za způsobenou škodu. Podle názoru soudu nelze obsah ručení zasílatele při použití mezizasílatele vykládati jen tak, že ručí jen za opomenutí péče ve výběru mezizasílatelovy osoby a že jest prost ručení za škodu mezizasílatelem způsobenou, nebylo-li výtek proti osobě zvoleného mezizasílatele co do jeho spolehlivosti, neboť podle čl. 380 obch. zák. ručí zasílatel odesílateli za všechnu škodu, která vzejde opomenutím péče řádného kupce při výkonu převzatého zaslání zboží vůbec a slova »při výběru mezizasílatelů« vyzdvihují jen zvláště jednu z povinností zasílatelových. Podle pojišťovacích podmínek znalcem připojených (§ 10 čís. 4) nárok mezizasílatele proti pojišťovně podle podmínek pro všechny německé pojišťovny z ručení zasílatelů, již zanikl, ježto lze ho uplatňovati jen do jednoho roku od škody. Nárok na náhradu škody ze smlouvy zasílatelské, ježto nejde o případ čl. 386 obch. zák., podle názoru soudu ve smyslu § 1486 čís. 1 obč. zák. promlčí se teprve ve třech letech. Na základě právě uvedeného a podle zásad uvedených v rozhodnutí čís. 3440, které řeší úplně stejný případ, vzniká nárok na náhradu proti mezizasílateli zasílateli a jest z toho usuzovati, že žalobci přísluší právo náhrady škody mezizasílatelem způsobené domáhati se proti straně smluvní, nikoliv přímo proti mezizasílateli, s nímž není v žádném právním poměru. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl.

D ů v o d y: Nesporným je mezi stranami, že žalující strana dala žalované straně příkaz dopravit zboží do Oslo a tam ho vydati smluvní straně strany žalující jen proti dobírce. Nesporným je dále, že žalovaná strana příkaz ten přijala a použila k tomu cíli mezizasílatele firmy B. v Hamburku. Soud prvé stolice bezvadně zjistil, odvolací soud si toto zjištění osvojuje, že žalovaná strana mezizasílateli převzatý příkaz předala tak, jak jí byl udělen a jak ho sama přijala, dále že mezizasílatel v oboru mezinárodní spedice je spolehlivou firmou zasílatelskou. Z toho vyplývá, že strana žalovaná po rozumu čl. 380, 382 obch. zák. jednala dbajíc povinné péče a bedlivosti při výběru mezizasílatele. Je-li tomu tak, neručí žalovaná strana za to, že mezizasílatel na něho přenesený příkaz nesplnil a zboží bez vyplacení dobírky smluvníku žalující strany vydal. Zasílateli lze udělití příkaz, by předal zboží adresátovi jen proti zaplacení dobírky. Mezizasílatel, na něhož zasílatel příkaz přenesl a jenž ho přijal, jest v takovém případě náměstkem zmocněnce (speditera), neboť na něho přenáší zmocněnec udělený mu příkaz, by ho splnil místo

něho na vlastní zodpovědnost tak, jako by byl sám přímo ustanoveným zmocněncem. Mezizasílatel musí tedy bezpodmínečně dbáti imperativních instrukcí zasílatelem mu daných a, kde by pokládal úchylku v zájmu svého mandanta za nutnou, musí podati nejprve o tom zprávu a vyžádati si nové instrukce. V souzeném případě dostála žalovaná strana své povinnosti jako řádný zasílatel, ano nelze jí vytknouti zanedbání povinné péče a bedlivosti při výběru mezizasílatele, a ana příkaz jí daný a od ní přijatý v témž rozsahu přenesla na mezizasílatele a tento v témž rozsahu příkaz převzal. Není tedy práv z toho, že mezizasílatel neprovedl příkaz až do konce, vydav zboží adresátu bez vybrání dobírky. Nemohl proto a nevzešel žalující straně právní nárok z toho, že mezizasílatel v souzeném případě příkaz neprovedl náležitě, proti straně žalované z ujednané smlouvy spediční. A jen o tuto v souzeném případě jde. Jednala-li mezizasílatelka, převzavši od strany žalované příkaz žalobkyně, proti tomuto příkazu a neprovedla ho plně až do konce, způsobila-li škodu žalující straně, jest za tuto škodu jen, a to výlučně sama přímo a bezprostředně straně žalující zodpovědna z právního poměru mezizasílatelského. Vždyť příkaz zasílateli, že má vydati zboží adresátu jen proti dobírce, není cizím právní podstatě smlouvy zasílatelské. Naopak, řádné vykonání zasílatelského příkazu ve smyslu čl. 380 obch. zák. vyžaduje též, by zasílatel při dodání zboží adresátu pečlivě dbal onoho příkazu. Je-li tomu tak, přešel celý spediční příkaz na mezizasílatele a jen tento ručí z jeho neprovedení žalující straně. Prvý soud připojiv se k nálezu a posudku soudního znalce obírá se pojištěním, které mezizasílatel učinil ohledně dopravovaného zboží s pojišťovnou, a vyvozuje z ní, an nastal pojistný případ, že mezizasílateli vzešel nárok proti pojišťovně a že, ana nastalá pojistná příhoda, nastala zasílateli, pokud se týče mezizasílateli povinnost, sdělit žalující straně i osobu pojišťovatele i obsah pojišťovacích podmínek, a vidí zavinění strany žalované v tom, že si informaci ve směru tom od mezizasílatele nezaopatřila a ji žalobci neoznámila, a že tím porušila péči řádného obchodníka, to tím spíše, an nárok proti pojišťovně podle pojišťovacích podmínek mezizasílateli zanikl projitím jednoho roku a nelze jej již uplatňovati. Soud odvolací však tento právní názor nesdílí. Okolnost, že mezizasílatel pojistil zásilku proti omylu, že nastala pojistná příhoda v tom směru, že bylo zboží vydáno bez dobírky, nemá podle názoru odvolacího soudu vliv na projednávaný spor, aniž okolnost uvedená znalcem a soudem procesním převzatá, že v souzeném případě by byla pojišťovna povinna škodu mezizasílateli hraditi, že však povinnost ta zanikla projitím jednorocní doby ode dne pojistné příhody a že také z téhož důvodu nelze nyní na mezizasílateli žádati náhradu škody, neboť žalující strana pojištění nežádala, příkaz žalované straně ve směru tom nedala a nedal příkaz ten ani žalovaný svému mezizasílateli. Neměl proto žalovaný ani příčinu, tím méně povinnost informovati se u mezizasílatele o tom, zda byla smlouva pojišťovací mezi ním a pojišťovnou sjednána, v jakém smyslu a zda pojistná příhoda nastala čili nic. Nejde tu tedy podle názoru odvolacího soudu o zanedbání povinné péče na straně žalované, za niž by

ručila. Soud odvolací sdílí právní názor napadeného rozsudku, že se mezizasílatel nezachoval podle daného mu a převzatého příkazu, že je tu na jeho straně zavinění na škodu, an jednak nedbal převzatého příkazu a měl si, nechtěl-li nebo nemohl-li příkaz splnit, vyžádati instrukce od žalované a vyčkati až dojdou, ale nesdílí právní názor prvního soudu, že ručení žalované strany jest vykládati tak, že zasílatel po rozumu čl. 380 obch. zák. ručí za všechnu škodu, která jeho komitentů vzejde opomenutím péče řádného kupce při výkonu spedice a že zákon v čl. 380 obch. zák. vyzdvihuje jen jednu ze zasílatelových povinností, neboť tento článek zákonné rozšíření ručení neobsahuje ani nepřipouští. Ani právní názor napadeného rozsudku, že, an vzniká nárok zasílatele proti mezizasílateli, jest z toho usuzovati, že žalobci přísluší právo domáhati se náhrady škody způsobené mezizasílatelem proti své straně smluvní, straně žalované, nikoli proti mezizasílateli, s nímž není v právním poměru, podle toho, co shora uvedeno, nemůže obstáti.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Názor odvolacího soudu, že žalovaná zasílatelská firma splnila převzatý příkaz tím, že jej přenesla, zachovavši při tom bedlivost řádného kupce, na mezizasílatele v Hamburku, a že žalobce může vymáhati náhradu své škody jen na onom mezizasílateli, poněvadž jeho opomenutím bylo zboží vydáno bez předepsané dobírky, nelze srovnati se zákonnými předpisy o smlouvě zasílatelské. Jako jiný mandátář plní sice i zasílatel převzaté příkazy na účet příkazcův, ale činí tak na rozdíl od obvyklého mandátáře vlastním jménem. Správně poukázal proto první soud k tomu, že jen žalovaná firma byla ve smluvním poměru s mezizasílatelem v Hamburku, že mezizasílatel ručí jen žalované firmě za škodu z opomenutého vybrání dobírky a že žalobce by ji mohl přímo na mezizasílateli vymáhati jen, kdyby mu žalovaná strana postoupila svá smluvní práva. Za druhé musí zasílatel podle čl. 380 obch. zák. zachovati bedlivost řádného kupce po celou dobu od převzetí až do úplného vyřízení příkazu. I v tom jest přisvědčiti prvnímu soudu, že čl. 380 obch. zák. zdůrazňuje sice povinnost zachovati povinnou bedlivost zvláště při volbě mezizasílatele, ale nikterak ji neobmezuje na tento úkon, vždyť hned v následující větě ukládá zasílateli za povinnost zachovati povinnou bedlivost vůbec, tedy tak, jak jest to povinností kteréhokoli jiného mandátáře. Mylný jest proto názor odvolacího soudu, že přenesením příkazu na mezizasílatele v Hamburku byl příkaz pro žalovanou firmu vyřízen. Podle příkazu žalobcova smělo býti zboží vydáno jen proti dobírce, dobírku měl vybrati podle příkazu žalované firmy, v němž o žalobci nebylo zmínky, mezizasílatel v Hamburku a odvésti ji straně žalované, a ta teprve mohla a měla vydati ji žalobci. Žalovaná firma nesplnila tedy převzatý příkaz již jeho přenesením na mezizasílatele, nýbrž bylo další její povinností, by vybrání dobírky měla v patrnosti, vyžádala si o prodlení ve vybrání, po případě o důvodech nevybrání dobírky zprávy a vysvět-

lení, vymáhala sama na mezizasílateli, jenž zboží vydal bez dobírky, nápravu nebo náhradu, což vzhledem k tomu, že mezizasílatel byl proti následkům svého opomenutí pojištěn, nemohlo býti v souzeném případě obtížné, a by každým způsobem podala žalobci o něm zprávu, chránící ho při tom svými odbornými vědomostmi a zkušenostmi, za jichž nedostatek ručí podle § 1299 obč. zák., před škodou. Podle druhého odstavce čl. 380 obch. zák. byla žalovaná strana povinna sama dokázat, že i tuto povinnost splnila tak, jak se sluší na řádného obchodníka. Provedení důkazu vyžadovalo, by jasně a úplně vyložila, jak a kdy zvěděla o pochybení mezizasílatelově a co podnikla a zařídila obdrževši zprávu. Žalovaná strana se ani nepokusila o tento jí náležející důkaz, nýbrž obmezila svou obranu na tvrzení a na důkaz, že příkaz přenesla na mezizasílatele tak, jak jej obdržela, a že nepochybila při výběru mezizasílatele. Protože tato obrana nestačí, bylo žalobcovu dovolání vyhověno a obnoven byl žalobě vyhovující rozsudek prvního soudu.

Čís. 11042.

Postupitel jest oprávněn naložiti s postoupenou pohledávkou pro případ zpětného postupu.

Vzdal-li se postupitel (části) pohledávky, jest tím v případě zpětného postupu vázán.

(Rozh. ze dne 1. října 1931, Rv I 1322/30.)

Žalobce postoupil roku 1921 svou pohledávku za stavebním družstvem bance S. Za sanační akce družstva prohlásil žalobce dne 24. března 1923 vlastním jménem k ministerstvu sociální péče, že se spokojí se zaplacením jistiny, že však nebude žádati úroky a útraty. Pohledávka byla napotom zpět postoupena na žalobce, jenž se domáhal žalobou, o niž tu jde, na žalovaném družstvu zaplacení úroků a útrat. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud neposoudil věc nesprávně proto, že neuznal za neplatné žalobcovu vzdání se pohledávky na úrocích a útratách. Účinnosti takového vzdání se proti dlužníku v poměru ke vzdávajícímu se věřiteli není na újmu, že pohledávka byla postoupena jinému (S.). Proti postupnici (proti bance) bylo by ovšem vzdání se bez účinků, ana s ním nesouhlasila. Protože však jest žalobce vázán svým vzdáním se proti dlužníku a neúčinnost vzdání se by mohla uplatňovati jen postupnice banka S., vzneslo družstvo námitku vzdání se útrat a úroků proti žalobci právem. Zákon chrání poctivého postupníka proti tomu, by postupitel nepřijal placení od dlužníka, jenž ví o postupu, nebo, by s postoupenou pohledávkou nenakládal. Ale pro případ zpětného postupu